

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Geschichte der Juden in Schüttenhofen.

Bearbeitet von

Kajetan Turek, Archivar, Schüttenhofen.

V r. 1764 v sezení městské rady, dne 11. prosince, jednáno bylo o dekretu o restringování židů v král. městech, a tu rychtář oznamoval, že v r. 1618 nebylo tu židů, musili se prý přiloudati sem v některém pozdějším roku. A bylo by nejlepší, aby toliko 4 nejstarší páry židů v městě zůstaly. Usneseno tedy, sestavit přesný seznam židů, žijících v S. Tehdy židé podali dne 10. července 1765 obci memoriál, v němž zdají o zachování v městě a o ochranu, ač doznavají, že písemně nemohou dokázati, že by zde jaká rodina židovská r. 1618 byla a oni z ní pocházeli. Ustanovenou tudíž, aby rychtář, radní a syndikus prohlédli městský archiv. Podle jejich zpráv oznámen podkomořskému úřadu výtah ze starých spisů, kdy židovstvu vykázána byla bašta pro pochovávání. Načež 29. srpna podkomořská misiva nařizuje, že v městě mají být trpěni ti židé, kteří tu byli r. 1725.

V městském privilegiu, stvrzeném Josefem II. 23. září 1764, praví se, „daß die städtische Gemeinde von der Last der Judenschaft entledigt werden möchte“, ale na konci se připojuje: „daß dieser Stadt wegen der Judenschaft nichts mehr eingeräumet sein solle, als daß dieselbe nicht schuldig sein werde, gröbere Anzahl Juden zu dulden als der Juden daselbst in anno decretario gewesen.“

Židé z vděčnosti obětovali tehdy 30 zl. na vydání za privilegia, stálař městu 150 zl.

Zdálo by se z těchto úředních záznamů, že byli tu usazeni židé teprve v 18. st. Než není tomu tak. První zmínka o židu sušickém je v Smolné knize z r. 1562, kdy Bartoš, žid, též žid Bartoloměj, byl rukojmím Markovi, lazebníku a Matějovi, truhláři v Horách Matky Boží.

Druhá zmínka o židech sušických jest v knize cechu sladovnického z r. 1564. Tehdy v neděli po svatých Třech králech byla valná hromada cechu sladovnického, kdež sepsán seznam osob pořádku sladovnického, kdo a jak po kom vařiti má. V seznamu tom se praví, že vždy třetí týden v řadě pátý bude vařiti žid Bartoš.

Tento žid Bartoš byl as majitelem domu, neboť jinak nebyl by přijat do cechu sladovnického, kdyby neměl v S. dům. Tehdy bylo v cechu 48 sladovníků a spolu majitelů domu. Byl to tedy majetný žid, požívající úcty v městě. V domě svém měl Bartoš sladovnu, v níž v r. 1568 sladoval a vařil vždy třetí týden jako čtvrtý. Ještě v r. 1595 a 1596 jest zápis, že v sladovně té bude vařiti Jan Smolík. V pozdějších letech již není zmínky o sladovně ani o Bartošovi. Patrně sladovna zanikla a Bartoš se odstěhoval nebo zemřel. Možná, že dům Bartošův vyhořel r. 1596, kdy 8. června po památkce mistra Jana Husa všechno město opět vyhořelo. (Památná kniha fary velhartické, založená od faráře Vojtěcha Poříčského Prokopidesa

Dějiny Židů v král. městě Sušici.

Zpracoval

Kajetán Turek, archivář v Sušici.

(z r. 1588.) Před tím vyhořela S. r. 1592 dne 9. července, kdy zapálilo se u radního písáře, který uhořel i s deerou.

Bartoš tedy se as odstěhoval nebo tu zemřel, ale pochován tu nebyl, neboť židé v S. neměli v té době hřbitova.

O hřbitově činí se zmínka teprve r. 1626, kdy obytní židé 26. července žádají o místo pro hřbitov, jak o tom zápis v registrech: „Jakož jsou židé Josef Březnický, Jakub Řečický, Salomoun, žid perský, Levi Březnický a Bernard Březnický, obytní při S. šetrně při J. M. C. rychtáři a pánu v radě města S. vyhledávali, aby jím bašta při domu Jana Audláska z jedné a Tomáše Rechlíře z druhé strany, na příkopech ležící, k pochování těch jejich mrtvých postoupena a vykázána byla. J. M. C. pan rychtář, pp. radní žádost jejich povolili, avšak na ten způsob, aby výše psaní židé byli povinni z každého mrtvého těla obci dle nařízení a ustanovení v jiných městech odvozovati. Co pak se přespolních týká, tu tuplované odváděti budou.“

Při tomto zápisu nebude nemístné, když zmíním se ihned o další historii hřbitova židovského.

Hřbitov původní brzy již židům nestačoval a proto žádali r. 1661 o jeho rozšíření. V radě dne 18. srpna 1661 bylo usneseno: „Jakož od předešlého magistrátu v tomto městě S., když neb. pan Matouš Vopřcha J. M. C. rychtářem byl, židům zde zůstávajícím povoleno bylo, aby se v baště na příkopech mezi chalupami Adama Šperla a Matěje Klatovského, truhláře ležící pochovávat mohli, jsouce pak okolo té bašty hradba shnilá, na vyhledávání a šetrnou žádost starších židů s povolením vyšší vrchnosti sem přijatých však na ten způsob a výjimku od J. M. C. pana rychtáře a pánu též pánu starších obecních k tomu se povoluje. Poněvadž ta bašta ve zdi městské jest a vyšší vrchnost budoucně by tomu povoliti nechtěla, tehdá, aby toto povolení ničeno nebylo. Zatím ale k jejich žádosti ten kus místa v té baště, aby sobě hradbou aneb zdí opatřiti dali a tu pochovávat mohli. Naproti čemuž dotčení židi jsou a budou povinni od každé osoby koho tu pochovávat dají, z těch, kteří zde zůstávají po dukátu od dítěte až do devíti let stáří po tolaru, od desíti pak let starších po 3 kopách odvozovati a v tom každém času aby nic zatajeno nebylo, úprímně zachovati se mají, však přespolních žádných pod pokutou přijímati a tu pochovávat nemají.“

Než již dne 31. srpna 1739 v plnosti rady židovstvo v poníženosti přednáší, kterak tak pohřebné místo jich s umrlými těly již skutečně až na 2 neb 3 osoby vyplněné jest, žádají, aby na ono od Vilíma Fr. Fetrle za chalupou odprodané místo povoleno bylo klásti. Usneseno, kdyby nynější místo pohřební vyplněné bylo, do téhož od neb. Vilíma Fetrle podstoupeného a odprodaného místa tak dlouho klásti svobodno býti má, do-